

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT
ARREST 130/2024**

Het is grondwettig dat een vzw die een collectief belang verdedigt, in een procedure die beoogt snel een einde te maken aan een bestaande discriminatie enkel ter ondersteuning van het slachtoffer, en niet van de dader, kan optreden

De Franstalige Rechtbank van eerste aanleg te Brussel heeft geoordeeld dat het studiereglement van de « Haute École Francisco Ferrer » discriminerend is in zoverre het studenten verbiedt om uiterlijke tekenen van een geloofs- of levensovertuiging te dragen. Verschillende vzw's en particulieren hebben beroepen ingesteld tegen dat vonnis. In het kader van het onderzoek daarvan stelt de Rechtbank aan het Hof vragen over de bepalingen van het antidiscriminatiedecreet van de Franse Gemeenschap die de mogelijkheid regelen voor bepaalde rechtspersonen, zoals vzw's, om in rechte te treden in het kader van een procedure die beoogt snel een einde te maken aan de discriminatie waarvan iemand het slachtoffer is. Volgens het Hof zijn de betrokken bepalingen in overeenstemming met de bevoegdheidsverdelende regels. Het is verder grondwettig dat een rechtspersoon die zich op een collectief belang beroept, in een dergelijke procedure, niet kan optreden ter ondersteuning of in plaats van de dader van de discriminatie, terwijl dat wel kan ten voordele van het slachtoffer. Het Hof verduidelijkt verder dat het betrokken decreet aan personen die zich op een persoonlijk belang beroepen niet de mogelijkheid geeft om in de voormelde procedure in rechte te treden om snel een einde te maken aan een discriminatie, wanneer zij niet beweren het slachtoffer of de dader van de discriminatie te zijn.

1. Context van de zaak

Het studiereglement van de « Haute École Francisco Ferrer », waarvan de stad Brussel de inrichtende macht is, verbiedt studenten om uiterlijke tekenen van een geloofs- of levensovertuiging te dragen. Verschillende studentes hebben bij de Franstalige Rechtbank van eerste aanleg te Brussel een stakingsvordering ingesteld tegen de stad Brussel op grond van het antidiscriminatiedecreet van de Franse Gemeenschap^{1/2}. Die studentes worden ondersteund door het Interfederaal Centrum voor gelijke kansen en bestrijding van discriminatie en racisme (UNIA).

Bij een vonnis van 24 november 2021 heeft de Rechtbank de klagende partijen in het gelijk gesteld en de stad Brussel bevolen om een einde te maken aan de vastgestelde discriminatie. De stad Brussel heeft besloten om geen hoger beroep in te stellen. Verschillende vzw's en

¹ Decreet van 12 december 2008 « betreffende de bestrijding van sommige vormen van discriminatie ».

² In het kader van die procedure heeft de Rechtbank een prejudiciële vraag gesteld waarop het Hof heeft geantwoord bij het arrest [nr. 81/2020](#).

particulieren, met name docenten aan de « Haute École », hebben echter beroepen in derdenverzet ingesteld tegen dat vonnis.

Het antidiscriminatiedecreet voorziet in meerdere voorwaarden waaronder een rechtspersoon die een collectief belang verdedigt, kan optreden in de geschillen waartoe de toepassing van het decreet aanleiding geeft. De rechtspersoon moet met name de instemming van het slachtoffer van de discriminatie hebben verkregen (artikelen 39 en 40). Artikel 50 biedt het slachtoffer en bepaalde actoren bovendien de mogelijkheid om een stakingsvordering in te stellen om een einde te maken aan een discriminatie. De Rechtbank leidt uit die bepalingen af dat de personen die zich op een persoonlijk belang beroepen (zoals de docenten aan de « Haute École »), partij kunnen worden bij een dergelijke procedure. Hun vordering is dus ontvankelijk. De rechtspersonen die een collectief belang verdedigen dat tegengesteld is aan dat van het slachtoffer, kunnen daarentegen geen partij worden, aangezien zij de instemming van het slachtoffer niet hebben verkregen.

De Rechtbank stelt het Hof vragen over de bestaanbaarheid van die bepalingen met de bevoegdheidverdelende regels, het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie en het recht op toegang tot de rechter.

2. Onderzoek door het Hof

2.1. De bevoegdheidverdelende regels

De eerste prejudiciële vraag heeft betrekking op de overeenstemming van de artikelen 39, 40 en 50 van het antidiscriminatiedecreet met de bevoegdheidverdelende regels.

Volgens het Hof overschrijden de betrokken bepalingen, in zoverre zij de bevoegdheid beperken van rechtspersonen die een collectief belang verdedigen om in rechte te treden in de geschillen waartoe het decreet aanleiding zou geven, de federale bevoegdheid om procedureregels voor de rechtscollèges vast te stellen. De decreetgever van de Franse Gemeenschap heeft die bepalingen echter kunnen aannemen op grond van zijn impliciete bevoegdheden : die bepalingen zijn noodzakelijk voor de uitoefening van zijn bevoegdheid in het kader van discriminatiebestrijding; de aangelegenheid leent zich tot een gedifferentieerde regeling; de bepalingen hebben een marginale weerslag op de federale aangelegenheid. **De betrokken bepalingen zijn dus in overeenstemming met de bevoegdheidverdelende regels.**

2.2. De verenigingen die zich op een collectief belang beroepen dat tegengesteld is aan dat van het slachtoffer

De tweede prejudiciële vraag heeft betrekking op de bestaanbaarheid van de betrokken bepalingen met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie (artikelen 10 en 11 van de Grondwet), in zoverre zij alle rechtspersonen die zich op een collectief belang beroepen, ertoe verplichten de instemming te verkrijgen van het slachtoffer om een stakingsvordering in te stellen, met inbegrip van de rechtspersonen die een collectief belang verdedigen dat tegengesteld is aan het belang van het slachtoffer, en met het recht op toegang tot de rechter en het recht op een eerlijk proces (artikel 13 van de Grondwet en artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens).

Het Hof merkt op dat de voorwaarde dat de rechtspersoon de instemming van het slachtoffer moet verkrijgen, beoogt te waarborgen dat een procedure niet tegen zijn wil wordt ingesteld. De vordering van rechtspersonen in het kader van het antidiscriminatiedecreet beoogt volgens het Hof enkel het slachtoffer te ondersteunen en discriminaties te doen ophouden wanneer er

geen slachtoffer is geïdentificeerd. De decreetgever van de Franse Gemeenschap heeft niet toegestaan dat een rechtspersoon met een ander doel zou optreden. Het Hof beklemtoont dat de stakingsvordering tot doel heeft het slachtoffer een daadwerkelijk rechtsmiddel te bieden dat snel een einde kan maken aan de discriminatie en dat het slachtoffer zich in een bijzonder kwetsbare situatie bevindt. Het is dus redelijk verantwoord dat, in het kader van een dergelijke vordering, de rechtspersonen die een collectief belang nastreven, louter ter ondersteuning van het slachtoffer van de discriminatie en niet ter ondersteuning van de dader kunnen optreden. Die laatste bevindt zich *a priori* immers niet in een dermate kwetsbare situatie dat hij zijn daden niet zelf zou kunnen verantwoorden. Het Hof besluit daaruit dat **de betrokken bepalingen grondwettig zijn, in zoverre zij een rechtspersoon die zich op een collectief belang beroept, niet toestaan om een zaak aanhangig te maken bij de stakingsrechter, in het kader van een vrijwillige tussenkomst dan wel in dat van een derdenverzet, om een aangevoerde discriminatie aan te vechten, ter ondersteuning of in plaats van de dader.**

2.3. De situatie van personen die zich op een persoonlijk belang beroepen dat tegengesteld is aan dat van het slachtoffer van de discriminatie

De derde prejudiciële vraag heeft betrekking op de bestaanbaarheid van de betrokken bepalingen met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie en met het recht op toegang tot de rechter, in zoverre zij een persoon die zich op een persoonlijk belang beroept, zouden toestaan op te treden in het kader van een stakingsvordering, aan de zijde van het slachtoffer dan wel aan de zijde van de dader.

Volgens het Hof **berust de prejudiciële vraag op een kennelijk onjuiste interpretatie van de betrokken bepalingen en behoeft zij bijgevolg geen antwoord.** De stakingsvordering is voorbehouden aan bepaalde in het antidiscriminatiedecreet aangeduide personen. De personen die zich op een persoonlijk belang beroepen zonder te beweren slachtoffer of dader van de aangevoerde discriminatie te zijn, kunnen niet in rechte treden voor de stakingsrechter, ter ondersteuning van het slachtoffer of van de dader. Het Hof preciseert dat het vonnis gewezen op een stakingsvordering niet tegenstelbaar is aan personen die daarbij geen partij zijn geweest. Die personen kunnen een rechtsvordering instellen indien zij menen dat een van hun rechten wordt geschonden.

Het Grondwettelijk Hof is het rechtcollege dat waakt over de inachtneming van de Grondwet door de verschillende wetgevers in België. Het Hof kan wetten, decreten en ordonnanties vernietigen, ongrondwettig verklaren en schorsen wegens schending van een fundamenteel grondrecht of een bevoegdheidverdelende regel.

Dit persbericht, opgesteld door de cel « media » van het Hof, bindt het Grondwettelijk Hof niet. De [tekst van het arrest](#) is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof.

Contactpersonen voor de pers : [Frank Meersschaut](#) | 0475/325.218 | [Tim Souverijns](#) | 02/500.12.21 | [Thomas Leys](#) | 02/500.12.60

Volg het Hof via X [@ConstCourtBE](#) en [LinkedIn](#)